

Kurs-PM Retorik – konsten att övertyga (LS1464)

Välkommen till kursen LS1464, Retorik – konsten att övertyga (7,5hp)!

Under kursen kommer du få möjlighet att lära dig en hel del om retorik, få en större förståelse för och ett kritiskt förhållningssätt till de retoriska budskap som finns runt omkring i samhället. Du kommer självklart också att få träna upp din egen retoriska förmåga och reflektera över retorikens relevans för dig, din utbildning och ditt framtida yrkesliv.

Kursen ges av KTH Språk och kommunikation (avdelningen för lärande, ITM-skolan) av:

Linda Söderlindh Kursansvarig och examinator

Undervisande personal: Linda Söderlindh
Waldemar Petermann

Du kan kontakta dina lärare (och kurskamrater) via Canvas och Inkorg-funktionen i menyn längst till vänster. Välj kurs och skriv meddelanden som vanligt.

Lärarna har också regelbundna kontorstider via Zoom, se Canvas.

Webbsida: kth.se/sprak

För information om kursens mål, se kursplanen. Schema med tider och, i förekommande fall, salar hittar du som vanligt via kth.se.

I detta Kurs-PM hittar du information om följande:

Allmän information.....	sid.2
Detaljschema över kursen.....	sid.4
Pedagogiskt upplägg.....	sid.7
Examination och betyg.....	sid.9
Obligatoriska arbetsuppgifter.....	sid.11

Allmän information

Canvas: Under kursen använder vi lärplattformen Canvas som du når via den personliga menyn. Här kommunicerar du med lärare och kurskamrater, lämnar in skriftliga arbetsuppgifter, tar del av information och annat material som hör till kursen, ser dina gruppindelningar mm. Den mesta informationen där hittar du under **moduler**.

Även om all undervisning sker i sal ska en arbetsuppgift genomföras genom egen inspelning, t.ex. via Zoom, för uppladdning och feedback i Canvas. Se till att du har tillgång till den utrustning som behövs, ljud och bild är viktigt under den arbetsuppgiften.

Kurslitteratur: Kursen utgår från den klassiska retoriken såsom den kan tillämpas i modern tid. Eftersom retorikforskningen ständigt går framåt kompletteras en huvudbok med artiklar som inte bara knyter an till retorikens klassiska rötter utan även till aktuell forskning. En hel del exempeltexter och annat material kommer också att delas ut i samband med undervisning och/eller i Canvas.

Följande litteratur är **obligatorisk** (dvs. ska läsas in till undervisning samt, där det är lämpligt, användas i skriftliga inlämningsuppgifter):

- Lindqvist, Janne (2016), *Klassisk retorik för vår tid*, andra upplagan, Lund: Studentlitteratur
- Ström Sjøberg, Peter, "Den retoriska situationen" (finns tillgänglig i Canvas)
- Gelang, Marie, "Actio i teori och praktik. Om retorikens ickeverbala kommunikation" (finns tillgänglig i Canvas)
- Hellspång, Lennart (2013), "Hållbarhet och relevans" (finns tillgänglig i Canvas).
- Kjeldsen, Jens (2008), *Logik, entymem och argumentation* (finns tillgänglig i Canvas)

Om du vill fördjupa dig ytterligare i retoriken som ämnesområde eller söker extra litteratur till dina skriftliga inlämningsuppgifter rekommenderas följande **referenslitteratur**:

- Hellspång, Lennart (2013), *Konsten att tala. Handbok i praktisk retorik*, Lund: Studentlitteratur.
- Hellspång, Lennart (2013), *Argumentationens retorik. Handbok*, Lund: Studentlitteratur.
- Mral, Brigitte m.fl (2016), *Kritisk retorikanalys – text, bild, actio*, Ödåkra: Retorikförlaget

Gruppindelning: Du kommer att tillhöra två centrala gruppkonstellationer under kursen. Den första är din *talgrupp*. I den framför du dina tal. Den andra grupptillhörigheten är din *arbetsgrupp*. I den samlas ni för att lösa uppgifterna till veckans retoriska fråga under hela terminen. I samband med vissa arbetsuppgifter kan andra gruppkonstellationer förekomma.

Om något händer: Om du skulle bli förhindrad att delta i undervisningen vid framföranden av obligatoriska arbetsuppgifter bör du kontakta kursansvarig (Linda Söderlindh). Detta gäller i synnerhet om frånvaron förväntas bli långvarig. För de fall din frånvaro påverkar dina kurskamrater, t.ex. vid grupparbeten, bör du även kontakta dem. Använd de kontaktkanaler som finns i Canvas.

Kursdialog: Kvalitetsutveckling är ett prioriterat område. För att ta del av studentsynpunkter och för att fortsätta med att utveckla kursen inför kommande år kommer därför minst en kursdialog att genomföras. Studenterna utser för detta ändamål en eller flera kursrepresentanter och meddelar vilka till kursansvarig. Inför kursdialogen, till vilken kursansvarig kallar, samlar representanterna in synpunkter och förslag från övriga studenter samt återkopplar efter dialogen.

Du alltid givetvis välkommen att framföra synpunkter till kursansvarig och talgruppslärare även utanför kursdialogen. Efter kursen kommer du även att få fylla i en individuell utvärdering som används för fortsatt utveckling av kursen.

Fusk & plagiering: Det är inte tillåtet att lämna in texter eller framföra tal som inte är egenhändigt skrivna. Om du t.ex. för dina skriftliga uppgifter hämtar information från t.ex. kursboken eller Internet behöver du tydligt ange källa. Läs gärna mer om fusk och plagiering på KTH:s webbplats¹ och bekanta dig gärna med handboken "Hjälp studenterna att undvika plagiering" som finns där (en sammanfattning finns under Kursinformation i Canvas). För vissa skriftliga inlämningsuppgifter kan plagiatgranskningsverktyget Urkund komma att användas.

Det finns flera resurser som underlättar skrivandet av både tal och texter. Att lära sig använda dessa resurser på rätt sätt är givetvis viktigt. Tänk dock på att du själv är ensam ansvarig för både innehåll och utformning av den text eller det tal du lämnar in. Eftersom AI-verktyg som exempelvis ChatGPT endast sammanställer redan skrivna texter går det heller inte att betrakta AI som författare/källa genom källhänvisning. Det innebär att du själv måste förhålla dig kritiskt och veta vad du skrivit och varför. Att använda AI-program för att generera löpande text är inte tillåtet.

CAS som extra resurs. För den som är i behov av extra hjälp vid skriftliga arbetsuppgifter, eller som vill vässa sitt skrivande generellt finns Centrum för Akademiskt Skrivande (CAS) som resurs för alla studenter på KTH. Förutom extrahjälp finns här även nyttiga länkar och skrivtips som kan vara väl värda att bekanta sig med. Läs mer på: www.kth.se/cas

Funktionsnedsättning, stöd via Funka: Om du har en funktionsnedsättning, kan du få stöd via Funka <https://www.kth.se/en/student/studentliv/funktionsnedsattning>

Vi rekommenderar dig att informera kursansvarig om eventuella behov. Funka informerar ej kursansvarig.

---

¹ <https://www.kth.se/student/studentliv/studentratt/fusk-och-plagiering-1.323885>

Detaljschema över kursen

Nedan hittar du samtliga undervisningstillfällen, rekommenderade läsanvisningar och datum för inlämningsuppgifter. Undervisningen sker i sal, se Schema, där också eventuella schemaförändringar anslås.

Undervisningen kan komma att delas upp i mindre grupper om det totala studentantalet på kursen blir större än planerat.

Vecka 35

Tisdag 29/8, 09.15 – 12.00

Introduktion till kursen

Föreläsning: Retorikens grunder och process

Vi går igenom kursens innehåll och upplägg. Föreläsningen behandlar grundläggande retoriska begrepp och den retoriska processen för att förbereda och framföra tal med särskild betoning på den retoriska situationen.

Litteratur: Ström-Sjøberg (hela), se till att du även är välbekant med innehållet i kursinformationen i Canvas.

Vecka 36

Tisdag 5/9, 09.15 – 12.00

Workshop: Att hålla tal

Vi diskuterar actio, talängslan och publikens betydelse för ett lyckat framförande.

Litteratur: Lindqvist s. 9 – 89 samt s. 325-360; Gelang (hela)

Fredag 8/9

19.00

Deadline för Veckans retoriska fråga

Vecka 37

Tisdag 12/9, 09.15 – 12.00

Muntligt framförande: Situationsanpassat tal

Du framför ditt första tal och deltar även i att ge respons på de övriga i gruppen.

Fredag 15/9

19.00

Deadline för Veckans retoriska fråga

Vecka 38

Tisdag 19/9, 09.15 – 12.00

Föreläsning: Språk och struktur

Föreläsningen lägger fokus på språkets betydelse och strukturens konsekvens för innehållet i den retoriska processen.

Litteratur: Lindqvist s. 235 - 322

Fredag 22/9

19.00

Inlämning av skriftlig uppgift: Förklaring

Vecka 39

Tisdag 26/9, 9.15 – 12.00

Muntligt framförande: Omarbetat tal

Du framför en omarbetning av ditt första tal och deltar även i att ge respons på de övriga i gruppen. Träffas gärna i era arbetsgrupper för att öva talet innan.

Fredag 29/9

19.00

Deadline för Veckans retoriska fråga

Vecka 40

Tisdag 3/10, 09.15 – 12.00

Föreläsning: Argumentation i teori och praktik

Föreläsningen tar upp inventio, topiker och argumentation i ett vidare perspektiv och presenterar också debattformens retoriska funktion. Inventio inför debatten.

Litteratur: Lindqvist s. 93 – 231, Hellspong (hela).

Fredag 6/10

19.00

Deadline för Veckans retoriska fråga

Vecka 41

Måndag 9/10 9.15 – 12.00

Workshop: Spontandebatt och debattstrategi

Spontanövningar varat med teori och eget arbete. Ingen förberedelse. Workshoppen ger också tillfälle för att förbereda den kommande debatten.

Vecka 42 *Tentaperiod*

Fredag 20/10

19.00

Inlämning av digitalt argumenterande tal

Vecka 43 *Tentaperiod*

Fredag 27/10

19.00

Inlämning av feedback på digitalt argumenterande tal

Vecka 44

Tisdag 31/10, 9.15 – 12.00

Muntligt framförande: Debatt

Debattgrupperna genomför sina debatter. Varje grupp deltar också i att ge respons på en annan debatt.

Vecka 45

Tisdag 7/11, 9.15 – 12.00

Seminarium/workshop: Analys och kritiska perspektiv

Seminariet behandlar kritiska perspektiv på retoriska budskap, såväl andras som egna.

Workshopen ger tillfälle till inventioarbete inför resterande arbetsuppgifter.

Seminariet behandlar olika aspekter av retorikanalys och hur detta kan användas i praktiken.

Vecka 46

Tisdag 14/11, 8.15 – 12.00   **Muntligt framförande: Experten har ordet**
Du framför ditt tal och ger även respons på någon annans tal.

Fredag 17/11,   19.00   **Inlämning av skriftlig uppgift: Talanalys**
Inlämnas via Canvas.

Vecka 47

Tisdag 21/11, 09.15 – 12.00   **Föreläsning: På den retoriska repertoaren**
Föreläsningen tar upp andra typer av retoriska situationer och framförandeformer exempelvis företagspitchar, visuella presentationer, tal i sociala sammanhang etc., vilka kan vara bra att känna till inför arbetslivet. Studenterna har möjlighet att påverka innehållet genom att lämna önskemål i diskussionsforum i Canvas.

Fredag 24/11   19.00   **Deadline för Veckans retoriska fråga**

Vecka 48

Eget arbete, ingen undervisning

Vecka 49

Tisdag 5/12, 8.15 – 12.00   **Muntligt framförande: Framtidens utmaningar**
Smågrupperna framför sitt valda problem och lösning inför båda talgrupperna. Varje grupp deltar också i att ge respons på en annan grupp. Tillfället avslutar också kursen, vilket innebär tid för självreflektion och strategier för framtiden. Observera att båda grupperna deltar under hela tillfället.

Vecka 50

Tisdag 12/12, 9.15 – 12.00   **Reservtid/upsamling för ev. kompletteringar.**
Endast de talare som missat obligatoriska framföranden under kursen behöver delta.

Fredag 15/12   19.00   **Inlämning: Loggbok**
Du lämnar in din färdigställda loggbok senast denna tid.

Pedagogiskt upplägg

Kursen sammanför retorikens teori, praktik och analys. Eftersom dessa delar är tätt sammanlänkade kommer de att integreras löpande och vara närvarande i samtliga moment. Undervisningen bedrivs genom föreläsningar, workshops, seminarier och muntliga presentationer. Ibland varvas olika undervisningsformer vid samma tillfälle.

Aktivt deltagande: Oavsett undervisningsform förväntas du delta aktivt. Det innebär exempelvis att du tar del av material som publiceras i Canvas och gör det förberedande arbete som krävs, att du kommer väl förberedd (d.v.s. ha övat) inför dina muntliga framföranden och att du aktivt deltar i diskussioner och övningar samt i att ge återkoppling på dina studiekamraters framföranden. Din egen utveckling som talare är dessutom avhängig ditt eget engagemang, ju mer du övar desto bättre blir du.

Föreläsningar: Under kursen ges ett antal föreläsningar. Dessa är inte tänkta att vara envägskommunikation. Det kan förekomma såväl diskussioner, frågestunder och andra aktiviteter. Ibland förväntas du också lämna in det du och dina kurskamrater gjort under föreläsningen. Du förväntas ta del av material som publiceras i förväg (t.ex. läsa något eller titta på förinspelat material) därför att gå på samt delta aktivt under föreläsningarna. Se till att alltid ha möjlighet att ta anteckningar eftersom det ofta förekommer genomgångar av t.ex. kommande arbetsuppgifter i samband med föreläsningarna.

Workshops & seminarier: Undervisningen sker vid några tillfällen via seminarier och workshops. Vid dessa tillfällen förväntas du delta aktivt i diskussioner och andra aktiviteter. I vissa fall kan du behöva förbereda dig genom att t.ex. läsa viss litteratur eller andra texter och arbeta med vissa diskussionsfrågor, vilka i förekommande fall anslås i Canvas.

Grupparbete: Du kommer att tillhöra två centrala gruppkonstellationer under kursen. Den första är din *talgrupp*. I den framför du dina tal. Den andra gruppstillhörigheten är din *arbetsgrupp*. I den samlas ni för att lösa uppgifterna till veckans retoriska fråga under hela kursen. Du kommer även att arbeta i andra gruppkonstellationer under kursen för att genomföra specifika arbetsuppgifter.

Muntliga presentationer: Vid dessa tillfällen framträder du inför de andra i gruppen. Du får respons på ditt anförande och deltar även i att ge respons på andra. De muntliga framförandena är avsedda att följa en progression genom kursen där publikens storlek, talets längd och svårighetsgrad successivt stegras. Progressionen är viktig för din utveckling som talare, det är därför viktigt att du genomför dina presentationer i den planerade ordningen. Du framför dina presentationer i din *talgrupp* och ger även respons på andra, se vidare under 2, Detaljschema.

Respons (feedback): Ett viktigt led i att utvecklas som talare är att kunna ta och använda respons från andra, men också att konstruktivt kunna göra omdömen om och ge förbättringsförslag till andra talare. Vid varje anförande kommer du därför att få respons att använda när du förbereder nästa talare. Du förväntas också att själv vara delaktig i att ge respons till dina kurskamrater. Din *arbetsgrupp* och i synnerhet din *talgrupp* är viktiga för detta arbete eftersom du och dina gruppkamrater kommer följa varandra under kursen och

tillsammans hjälpa varandra att bli bättre. Fokus ligger därför på gruppens respons, inte lärarens. Du ska också ta till dig av den respons som dina medstudenter får, det går alltid att lära sig av det andra gör. Du kommer dokumentera din egen utveckling genom att göra personliga självreflektioner efter varje framförande. Dessa ska inte lämnas in (se vidare under Loggbok).

Inspelning: Ett viktigt led i att använda den respons du får är att kunna gå tillbaka och titta på dina framföranden. Det rekommenderas därför att dina individuella framföranden spelas in med ljud och bild. Detta sker i huvudsak genom att en kurskamrat filmar dig med din egen mobiltelefon (i undantagsfall kan inspelning också ske på annat sätt, beroende på lärosalens utrustning). Du behåller alltid den enda kopian till inspelningen. En arbetsuppgift (se nedan) kräver att du spelar in dig själv och laddar upp inspelningen för andra att ge feedback på. Detta görs t.ex. i Zoom och Record-funktionen, filen sparas sedan som mp4. Det är **inte tillåtet** att sprida eller dela ett inspelat material från någon annans framförande.

Kamratgranskning: För att komma vidare med sitt skrivande är det värdefullt att få sin text läst och kommenterad av någon annan. Under kursen ges tillfälle för kamratgranskning (vid Veckans retoriska fråga) där du läser andras texter och deltar aktivt i att ge respons och hjälpa varandra framåt i skrivandet.

Examination och betyg

Kursen LS1464 ger 7,5 hp och betygssätts med Pass/Fail (P/F). Löpande examination tillämpas, vilket innebär att 1) flera moment är examinerande 2) att du måste genomföra samtliga moment för att bli godkänd (P) på kursen 3) att dessa moment examineras ett i taget under hela kursen.

För att bli godkänd (P) på kursen krävs att du:	Lärandemål ²
- Har minst 75% godkänd närvaro	1, 2, 3, 5
- Har redovisat minst 3 st (av 5) Veckans retoriska fråga	2, 3, 4, 5
- Är godkänd på det muntliga momentet Situationsanpassat tal	1, 4, 5
- Är godkänd på det muntliga momentet Omarbetat tal	1, 4, 5
- Är godkänd på det muntliga momentet Experten har ordet	1, 4, 5
- Är godkänd på det muntliga momentet Debatt	1, 3, 4, 5
- Är godkänd på det muntliga momentet Digitalt argumenterande tal	1, 4, 5
- Är godkänd på det muntliga momentet Framtidens utmaningar	1, 4, 5
- Är godkänd på det skriftliga momentet Förklaring	4, 5
- Är godkänd på det skriftliga momentet Loggbok	3, 4, 5
- Är godkänd på det skriftliga momentet Talanalys	2, 3, 5

Närvarokrav: Kursen har ett närvarokrav på 75%, det innebär att närvaro vid minst 9 av de 12 schemalagda kurstillfällena (vid de tillfällen gruppen är delad gäller ett tillfälle/grupp) krävs för godkänt. Allra sist i schemat finns även ett 13:e kurstillfälle, detta är s.k. reservtid och används endast som kompletteringstillfälle för missade tal under kursens ordinarie tillfällen.

Aktiv närvaro: Att du närvarar aktivt i undervisningen innebär att du exempelvis är väl synlig för dina kurskamrater och lärare, framförallt vid interaktiva moment. Du behöver också engagera dig i de diskussioner och övningar som sker under och utanför schemalagd tid.

Komplettering: Kursens muntliga uppgifter (totalt 6) är obligatoriska. I förekommande fall ges ett uppsamlingstillfälle där du som varit frånvarande vid ett obligatoriskt framförande eller som av någon anledning behöver hålla talet igen för att få godkänt får möjlighet att komplettera.

Du som varit frånvarande vid 4 – 5 schemalagda tillfällen kan komplettera detta skriftligt (om det inte är ett muntligt moment, se ovan) för att komma upp i godkänt betyg. Om du varit frånvarande vid 6 eller flera tillfällen ges inget godkänt resultat på kursen, du kommer istället att hänvisas till nästa kursomgång.

Du som fått F (Fail) på en (1) skriftlig uppgift har möjlighet att komplettera detta fram till ett par veckor efter att kursen slutat. En ny inlämning i Canvas öppnas för detta ändamål. Vid F på 2 eller fler skriftliga uppgifter ges inget godkänt resultat på kursen, du kommer istället att hänvisas till nästa kursomgång.

---

² Siffran efter momentet anger vilket/vilka lärandemål som examineras, se bilaga 1.

Betygskriterier för kursens muntliga moment

För att bli godkänd (P) på kursens muntliga moment krävs, för varje framförande, att:

- Angivna instruktioner och tidsramar följs,
- *Innehållet* är anpassat efter den aktuella retoriska situationen,
- *Innehållet* i sin helhet är väl disponerat, välformulerat och varierat med hänsyn till topiker och pistis
- Förekommande *argument* är tydligt strukturerade, välformulerade och varierade, vilket även innebär att nödvändiga fakta och exempel har inhämtats för att formulera välgrundade och relevanta argument
- *Den språkliga utformningen* är vald i förhållande till innehållet och den retoriska situationen, vilket inkluderar medveten och strategisk användning av stilmedel och stilfigurer
- *Framförandet* i sin helhet visar god samstämmighet mellan verbala och ickeverbala uttryck, valda med retorisk medvetenhet, och som samspelar på ett varierat sätt (dvs. det ickeverbala förhöjer och förtydligar innehållet i talet).
- Eventuella *manus* hanteras på ett sätt som inte stör framförandet i allt för hög grad
- Studenten bidrar med konstruktiv respons till övriga studenters presentationer
- Studenten förmår använda tidigare respons i utvecklingen av nya anföranden.

För uppgifterna Debatt och Framtidens utmaningar gäller även att:

- Gruppens framförande är sammanhållet och att samtliga medlemmar samspelar i sin presentation, vilket inkluderar att fördela tiden jämnt mellan gruppens medlemmar
- Gruppens medlemmar har förmåga att anpassa innehåll och framförande i takt med att den retoriska situationen förändras.

Betygskriterier för kursens skriftliga inlämningsuppgifter

För att bli godkänd (Pass) på kursens skriftliga moment krävs, för varje text, att:

- Angivna instruktioner följs
- Texten är välanpassad till den aktuella retoriska situationen
- Innehållet är väl valt i förhållande till arbetsuppgiftens instruktioner och omfattning
- Texten är väldisponerad och logisk i sin framställning
- Språket är även välanpassat till den aktuella textformen och innehållet
- Språkhandlingen är klar och tydlig för mottagaren, vilket innefattar godkänt skriftspråk, fullgod meningsbyggnad, styckesindelning och stavning.

För analysen gäller även att:

- Studenten visar grundläggande kunskaper om retorikens teori och retoriska begrepp samt förmår använda dessa analytiskt
- Analysen är väl genomförd och håller en god vetenskaplig kvalitet, vilket inkluderar ett sakligt, objektiva och kritiskt förhållningssätt. Egna slutsatser ska underbyggas av god argumentation förankrad i teorin.
- Centrala delar av kurslitteraturen lyfts fram genom tillräcklig referenshantering

För loggboken gäller även:

- Studenten förmår beskriva sin retoriska utveckling och föra ett konstruktivt och nyanserat resonemang kring denna och, där så är lämpligt, koppla detta till aktuell litteratur.

Obligatoriska arbetsuppgifter

Samtliga arbetsuppgifter kommer också att presenteras i samband med undervisningen. Ytterligare förutsättningar och instruktioner publiceras i Canvas.

Arbetsuppgifterna är individuella om inte annat anges. På kursen finns både muntliga och skriftliga arbetsuppgifter.

Löpande gruppuppgift: Veckans retoriska fråga

Uppgiften genomförs i grupp. Diskussion och samarbete är viktigt för att utveckla sin retoriska förståelse och förmåga. Utöver den schemalagda tiden (närvarokravet) kommer du därför att tillsammans med din arbetsgrupp träffas regelbundet för att besvara en frågeställning eller lösa en uppgift. Frågan/uppgiften presenteras i Diskussioner och gruppen väljer fritt när och var den ska utföras. Räkna med att detta tar ca 1-2 timmar i anspråk dessa veckor. Resultatet redovisar gruppen sedan som diskussionstrådar i Canvas. Det är viktigt att alla deltar, eventuell frånvaro ska rapporteras i samband med att gruppen redovisar uppgiften. För att bli godkänd på detta moment krävs att gruppen tillsammans besvarar minst tre (av totalt fem) frågor.

Muntliga arbetsuppgifter

För samtliga muntliga arbetsuppgifter som anges nedan behöver du förbereda och öva på ditt anförande innan du framför det inför gruppen. Du förväntas också delta aktivt i att ge respons på dina medstudenters anföranden.

Muntligt framförande: Situationsanpassat tal

I detta tal ska du fokusera på den retoriska situationen, ditt framförande och din manushantering. Du kommer att kunna välja mellan olika retoriska situationer och teser. Flera studenter kan välja samma retoriska situation och tes. Du förbereder ett tal anpassat efter den retoriska situationen och där du driver den valda tesen.

Talet ska vara väl genomtänkt både till sitt innehåll och framförande samt väl inövat. Powerpoint eller liknande visuella hjälpmedel är inte tillåtna.

Omfattning: 2 – 4 minuter, öva hemma och med din arbetsgrupp så att du vet att du håller tiden.

Muntligt framförande: Omarbetat tal

I detta tal behåller du den situation och den tes du valt för ditt första tal. Syftet är att använda den respons du fick tillsammans med de retoriska principer som tagits upp vid föreläsningen och i litteraturen. Du ska alltså omarbeta ditt första tal utifrån retorikens *dispositio* och *elocutio*. Den här gången ska du alltså dels fokusera på den språkliga utformningen och använda stilmedlen för att förtydliga vad du menar och göra dina argument åskådliga för publiken, dels fokusera på strukturen i ditt framförande.

Talet ska vara väl inövat. Powerpoint eller liknande visuella hjälpmedel är inte tillåtna.

Omfattning: 2 – 3 minuter, öva hemma och med din arbetsgrupp så att du vet att du håller tiden.

Muntligt framförande: Digitalt argumenterande tal

I detta tal ska du dels förbereda och hålla ett argumenterande tal digitalt, dels ge skriftlig återkoppling på två andra studenters tal.

Förbered ett argumenterande tal med tydlig tes och väl underbyggda argument. Se till att få Den tes du ska driva i talet ska vara den motsatta till den som du och ditt debattlag ska driva under er debatt (om ni t.ex. ska vara för införda terminsavgifter på svenska universitetsutbildningar under debatten så ska du i detta tal argumentera för att universitetsutbildningar ska förbli avgiftsfria).

När du övat in talet håller du det och spelar in det digitalt. För detta kan du exempelvis använda Zoom där du startar ett eget Zoommöte och använder Record-knappen för att spela in (filen du får laddas ner på datorn när du går ur Zoomrummet, det är MP4-filen du lämnar in). Inspelningen ska vara fullständig, du får inte "klippa och klistra" i inspelningen.

Tänk på att det digitala formatet inte bara kräver att du måste anpassa ditt framförande till en begränsad yta och publik, du måste också hantera, rytm, tempo och andra aktiokvalitéer med den begränsade ögonkontakten som formatet och den längre taltiden erbjuder. För att underlätta framförandet får du givetvis bjuda in publik till ditt tal, genom att t.ex. bjuda in dem till ditt Zoommöte eller ha dem fysiskt hos dig i rummet.

Du lämnar in din inspelning via Canvas. Du ska också ge skriftlig återkoppling på två andra studenters uppladdade tal via Canvas, enligt underlag i Canvas.

Talet ska vara väl inövat. Powerpoint eller liknande visuella hjälpmedel är inte tillåtna.

Omfattning: 7 – 10 min, öva hemma och med din arbetsgrupp så att du vet att du håller tiden.
Omfattning feedback: minst 200 ord/tal.

Muntligt framförande: Debatt

Uppgiften genomförs i grupp. Gruppindelning publiceras i Canvas.

I en debatt intar två sidor olika ståndpunkter i en fråga och argumenterar för eller emot (*pro et contra*) en given tes i syfte att särskilja de olika ståndpunkterna och ge publiken tillräckliga insikter för att fatta ett välgrundat beslut. Ni kommer att förbereda och genomföra en debatt där två lag med ca 2 - 4 personer i varje, debatterar en given tes. Lag och teser kommer att göras tillgängligt i Canvas tillsammans med specifika instruktioner till varje debattämne. Er uppgift är att förbereda argument som stödjer er ståndpunkt i frågan (för eller emot tesen) och genomföra debatten inför de övriga i gruppen samt delta i att ge respons på andras debatter.

Observera att det är stor skillnad på att argumentera oemotsagd i en talsituation och på att argumentera i en situation där andra också framför sina argument. Det är viktigt att lagen håller sina argumentationslinjer, utan att fastna i detaljer eller hamna på sidospår men samtidigt inte tala förbi varandra. Det är också viktigt att medlemmar i samma debattlag gör ett ordentligt *inventio*, vilket även inkluderar en analys av motparternas tes och argument.

Omfattning: ca 20 - 30 minuter

Muntligt framförande: Experten har ordet

Att studera vid universitet eller högskola innebär ofta att utbilda sig till någon form av expert. I detta tal ska du driva en tydlig tes med argument som grundar sig i din egen expertis. Du kan t.ex. uppmana publiken att ändra uppfattning, inställning, attityd, beteende etc. till någonting, men du måste välja ett ämne som har relevans för den utbildning du går. Du framför ditt tal i egenskap av expert på området och kan förutsätta att publiken (som ska vara den befintliga, dvs. kurskamrater och lärare) består av lekmän i olika grad. Det innebär att du måste anpassa ditt innehåll och framförande efter denna publiks blandade förkunskaper och *doxa*. Med stor sannolikhet kommer du att behöva förklara, upplysa och informera för att ditt budskap ska gå fram och för att dina argument ska bli klara men ditt framförande måste ha ett tydligt persuasivt syfte. Du ska alltså sträva efter att övertyga publiken om någonting, t.ex. råda eller avråda från en viss handling eller ett visst beteende.

Du väljer ämne, upplägg och innehåll själv men observera att talet är betydligt längre än de du tidigare framfört under kursen. Du kommer märka att ett längre anförande ställer högre krav på talaren vad gäller variation i framförande och innehåll. Se därför till att välja bland alla de strategier som tagits upp i litteraturen och i undervisningen för att hitta det som är bäst lämpat att övertyga. Det är viktigt att du väljer med stor medvetenhet för att undvika *taedium*.

Powerpoint eller liknande visuella hjälpmedel (rekvisita) är inte tillåtna men kreativitet är alltid uppskattat!

Omfattning: 4 – 6 minuter, öva hemma och med din arbetsgrupp så att du vet att du håller tiden.

Muntligt framförande: Framtidens utmaningar

Uppgiften genomförs i grupp, gruppindelning publiceras i Canvas.

Samhället står inför många utmaningar, både i stort och smått. I mindre grupper ska ni utifrån era respektive utbildningsområden identifiera en sådan utmaning. Det kan röra stadsplanering, hållbarhet, stora datamängder, eller något helt annat. Identifiera också hur denna utmaning påverkar olika delar av samhället och/eller grupper. Ni ska också komma med förslag och rekommendationer på hur denna utmaning ska mötas och lösas, av vem eller vilka och hur.

Ni presenterar er utmaning tillsammans med rekommendation/lösningförslag i form av en s.k. pitch inför en publik som består av antingen politiker eller investerare (ni väljer själva vilken). Syftet är att få den valda målgruppen att följa era rekommendationer genom att antingen förändra lagstiftningen (politiker) eller investera pengar (investerare) i ert förslag på lösning. Tänk på att ni behöver förklara och argumentera olika beroende på vilken målgrupp ni väljer. Gruppen väljer själva de retoriska strategier som anses lämpliga för att nå ett bra resultat.

För att underlätta arbetet kan ni, om ni finner det lämpligt, ta hjälp av FN:s hållbarhetsmål. Använd dessa för att exempelvis identifiera utmaningar och välj ut ett specifikt mål eller delmål som er idé kan bidra till att lösa. Detta kan i så fall också utgöra en del i er argumentation därför att ni då kan övertyga er publik om att er lösning hjälper dem att nå det aktuella hållbarhetsmålet.

Det är tillåtet att vid presentationen använda Powerpoint eller liknande visuella hjälpmedel under förutsättning att innehållet är medvetet utformat med hänsyn till retoriska principer. Detta innebär t.ex. att eventuella bilder ska tillföra presentationen något så att innehållet blir mer lättillgängligt. Utgå inte från att punktlister eller längre textstycken är det bästa sättet att illustrera det ni vill säga (oftast är det inte det). Ni kommer också att få en begränsad tid för att få eventuell teknik att fungera, förbered därför en "Plan B".

Omfattning: 3-6 minuter/grupp. Öva innan så att ni vet att ni håller tiden.

Pitchen framförs inför stor publik (båda talgrupperna tillsammans).

Skriftliga arbetsuppgifter

För samtliga skriftliga arbetsuppgifter gäller att de ska vara välskrivna, väl genomarbetade och korrekturlästa när de lämnas in. I förekommande fall ska det finnas adekvata källhänvisningar till framförallt kurslitteraturen. Detta gäller särskilt för analysuppgiften (se nedan).

Omfattningen på uppgifterna anges i antalet ord. Detta gäller brödtext och inte eventuella litteraturlistor, bilagor, bildtexter eller försättsblad. Inlämning av samtliga uppgifter sker via Canvas.

Texter lämnas in i pdf-format skrivna med Calibri storlek 11 eller 12, alternativt Times 11 eller 12. Var noga med att du, på samtliga papper du lämnar in, anger namn och kurs i sidhuvudet. Paginera alla dokument som är längre än en sida.

Skriftlig arbetsuppgift: Förklaring

Att förklara någonting i skrift är en retorisk uppgift som kräver medvetenhet om mottagarens förkunskaper och *doxa*. Du ska därför skriva en kort text där du förklarar en specifik sak/företeelse, både vad det är och hur det fungerar/ används för någon som saknar kännedom om företeelsen. Du kan förutsätta att läsaren har kännedom om andra vardagliga företeelser men just detta ämne är en "vit fläck på kartan".

Ett antal ämnen kommer att publiceras i Canvas. Du väljer ett av dessa ämnen (flera studenter kan välja samma ämne) och skriver en förklarande text. Välj dina ord noga och arbeta medvetet med såväl språk som struktur. Texten måste vara utförlig men koncentrerad, dvs. inte innehålla någon onödig eller vilseledande information. Förtydliga genom *evidentia*.

Observera att en förklaring inte är samma sak som en argumentation men att en förklaring kan innehålla argument för att tydliggöra och förstärka förklaringen. Bild får inkluderas men tänk på att text och bild i så fall måste hänga ihop och att det inte räcker att bara visa en bild för att mottagaren ska förstå. Du måste också i den löpande texten förklara vad bilden visar. Inkludera också en bildtext. Om bilden inte är egenhändigt gjord måste du också redovisa källan (dvs. varifrån bilden hämtats).

Texten lämnas in via Canvas.

Omfattning: ca 500 – 1000 ord.

Skriftlig arbetsuppgift: Talanalys

Förståelse för hur retoriska strategier kan utformas i en given situation är en av grundpelarna inom retoriken. Det är också viktigt för en retoriker att förhålla sig kritiskt till de budskap som förmedlas i vårt samhälle. Du ska därför göra en retorisk analys av ett valfritt, modernt tal. Du väljer själv vilket tal du vill analysera, du får dock inte välja något av de tal vi använt i undervisningen. I Canvas finns exempel på tal och sökvägar till olika talsamlingar.

Talet du analyserar måste finnas i textform och helst inspelade med ljud och bild (det underlättar analysen). Det går bra att välja ett tal på engelska. Med utgångspunkt i kurslitteraturen ska du sen analysera hur talet fungerar retoriskt och även göra en bedömning av hur väl det fungerar i den aktuella retoriska situationen. Du kommer att behöva göra vissa efterforskningar kring den kontext i vilken talet är en del för att kunna redogöra för den retoriska situationen. Inled därför med en kort beskrivning av när talet hölls, var och av vem. Du ska i din text också besvara frågan: **Är talet en lämplig respons på den aktuella retoriska situationen?** och argumentera för ditt svar – textens tes – utifrån din analys av talet. Dina argument för tesen behöver också ha stöd i den retoriska teorin.

För att kunna besvara frågan krävs det att du tydligt:

- Identifierar och beskriver hur den retoriska situationen ser ut (exigence, audience och constraints)
- Beskriver och diskuterar talarens ethos i den aktuella situationen
- Analyserar talets delar och framförande (här får du välja själv vad du fokuserar på)
- Argumenterar för ditt eget svar på frågan om talet är en lämplig respons på den aktuella retoriska situationen
  - Stödjer dina resonemang och påstående på retorikteorin (kurslitteraturen)

Att analysera ett retoriskt budskap handlar om att tolka det. Att beskriva och tolka de retoriska strategier som används i den aktuella situationen, göra omdömen om dessa och argumentera för att dessa omdömen är relevanta, understödda av teorin (kurslitteraturen). Det är alltså en retorisk uppgift att tydligt underbygga din tolkning av talet med argument baserade på teorin. Du måste övertyga läsaren om att dina tolkningar är rimliga givet talets retoriska situation med stöd i teorin och argumentera för ditt sätt att tänka. Du ska alltså inte ge uttryck för subjektivt "tyckande" utan argumentera utifrån den teoretiska kunskap du nu har om retorik. Det är därför viktigt att du kontinuerligt hänvisar till kurslitteraturen och, vid behov, annan relevant litteratur.

Texten ska vara sammanhängande och förekommande rubriker ska vara tydliga. Du behöver inte skriva en "rapport" utan får fritt resonera och argumentera dig fram till ett svar på frågan. Observera dock att du behöver beskriva den retoriska situationen först, det är mot den du bedömer om talet är en lämplig respons.

Analysen lämnas in via Canvas.

Vid den slutliga inlämningen ska analysen omfatta 2000 – 3000 ord.

Skriftlig arbetsuppgift: Loggbok

Den personliga utvecklingen som talare är individuell och personlig. Det är därför viktigt att dokumentera och reflektera över sina muntliga anföranden (förberedelser och genomförande) och den respons man får för att utvecklas vidare. Efter varje anförande (totalt 6) ska du fylla i ett formulär, ungefär som en loggbok, där du reflekterar över hur du och övriga deltagare upplevde din presentation. Till din hjälp har du också inspelningen av de individuella talen. När alla anföranden är genomförda sammanställer du dina formulär och använder dem som utgångspunkt för att skriva en reflekterande text kring din egen utveckling som talare. Observera att formulären inte ska lämnas in.

Reflektionen kan exempelvis besvara frågor som: Hur har du utvecklats som talare? Vad har du blivit bra på, varför har du blivit bra på det och vad känner du att du skulle behöva arbeta vidare på? Det är viktigt att du också lägger upp en strategi för din fortsatta utveckling eftersom det är meningen att du ska ha nytta av kursen i dina fortsatta studier och i ditt kommande yrkesliv.

Omfattning: 800 – 1500 ord.

Bilaga 1 – Lärandemål på kursen

Efter fullgjord kurs ska studenten kunna:

1. tala inför publik på ett välformulerat, strukturerat och övertygande sätt samt ha förmågan att anpassa, framföra och variera sitt budskap efter aktuell retorisk situation
2. ha kännedom om de vanligaste klassiska retoriska greppen och förmågan använda dessa för att tolka, analysera, jämföra och kritiskt granska olika retoriska objekt
3. reflektera över den egna och andras användning av olika påverkansmedel och de konsekvenser detta får för individen, samhället och demokratin
4. förstå värdet och betydelsen av perspektivbyten i kommunikation med avseende på situation och publikens förståelse, vilket även inkluderar förmågan att kommunicera egna expertområden till lekmän
5. arbeta med talandet och skrivandet som en process, vilket även innefattar att kunna ge och ta konstruktiv kritik och omsätta denna i bearbetningen av egna tal och texter.

Källa: Kursplan för LS1464 <https://www.kth.se/student/kurser/kurs/LS1464-20172.pdf>